

NORGES HØYESTERETT

Den 21. mars 2024 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Thyness og Stenvik i

HR-2024-570-U, (sak nr. 24-029880STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A

B

mot

Påtalemyndigheten

(politiadvokat Nils Vegard)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om ikke å samtykke til at en anke ble fremmet etter straffeprosessloven § 321 første ledd.
- (2) A og B ble 8. juni 2022 ilagt hvert sitt forelegg av politimesteren i Øst.
- (3) For A ble det gitt en bot på 21 000 kroner, subsidiært fengsel i 42 dager, for følgende forhold:
 - brudd på vegtrafikklovens aktsomhetsnorm (veitrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3)
 - unnlatt å ha stanset for politikontroll (veitrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 10 første ledd)
 - ikke å ha etterkommet politiets pålegg (politiloven § 30 nr. 1, jf. § 5)
 - ikke å ha oppgitt personalia til politiet (straffeloven § 162 første punktum)
 - forulemping av politiet (straffeloven § 156 annet ledd)
- (4) For B ble det gitt en bot på 10 000 kroner, subsidiært fengsel i 20 dager, for følgende forhold:
 - ikke å ha etterkommet politiets pålegg (politiloven § 30 nr. 1, jf. § 5)
 - ikke å ha oppgitt personalia til politiet (straffeloven § 162 første punktum)
- (5) Grunnlaget for foreleggene viser at forholdene knytter seg til samme hendelse, som fant sted 30. juni 2021.
- (6) Verken A eller B vedtok foreleggene, og de ble satt under tiltale, jf. straffeprosessloven § 268.

(7) Søndre Østfold tingrett avsa 12. oktober 2023 dom med slik rettet domsslutning:

- «1. A, født 00.00.1983, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 3, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 10, politiloven § 30 nr. 1 jf. § 5, straffeloven § 162 og straffeloven § 156 annet ledd, til en bot stor kr 15 000, subsidiært fengsel i 15 dager.
- 2. B, født 00.00.1989, dømmes for overtredelse av politiloven § 30 nr. 1 jf. § 5 og straffeloven § 162, til bot stor kr 7 000 kr, subsidiært fengsel i 7 dager.»

(8) Både A og B anket til lagmannsretten, og anførte at de var uriktig dømt. Det ble i deres anker til lagmannsretten blant annet vist til at de ikke fikk føre bevis i tingretten i form av videoklipp fra hendelsen.

(9) Borgarting lagmannsrett avsa 9. november 2023 dom og beslutning med slike slutninger:

«Slutning i beslutning:

- 1. Det gis ikke samtykke til å fremme As anke.
- 2. Det gis ikke samtykke til å fremme Bs anke over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og lovanvendelsen.

Domsslutning:

I tingrettens dom, domsslutningen punkt 2, gjøres den endring at straffen for B settes til bot stor 5 000 – femtusen – kroner, subsidiært fengsel i 5 – fem – dager.»

- (10) A og B begjærte prinsipalt omgjøring av lagmannsrettens beslutning, og innga samtidig subsidiær anke over lagmannsrettens beslutning til Høyesterett. De har gjort gjeldende at lagmannsrettens beslutning var avsagt på sviktende grunnlag fordi nye fremlagte videobevis ikke var vektlagt. Som saksbehandlingsfeil ble det gjort gjeldende at det ikke fremgår av lagmannsrettens beslutning om de nye bevisene er vurdert.
- (11) *Påtalemyndigheten* har ikke hatt merknader til omgjøringsbegjæringen eller den subsidiære anken til Høyesterett.
- (12) Ved Borgarting lagmannsretts beslutning 14. februar 2024 ble beslutningen om ankenektelse ikke omgjort.
- (13) Saken ble deretter oversendt til Høyesterett.
- (14) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd.
- (15) Domfellelsen i tingretten bygde i hovedsak på forklaringene fra tre politibetjenter som deltok ved grensekontrollen. Tingretten så i alt vesentlig bort fra de tiltaltes forklaringer. Det var opplyst at det forelå videoopptak fra hendelsen, men det fremgår ikke av dommen eller rettsboken om tingretten vurderte å innhente opptakene, jf. straffeprosessloven § 267 annet ledd og § 294.

- (16) Under saksforberedelsen for lagmannsretten innga én av de tiltalte ved e-post

4. november 2023 opptakene av eget tiltak. Opptakene er ikke omtalt i lagmannsrettens beslutning 9. november 2023. Det fremgår således ikke av beslutningen om opptakene inngikk i lagmannsrettens avgjørelsesgrunnlag. Først i forbindelse med behandlingen av omgjøringsspørsmålet ble opptakene omtalt. I beslutningen 14. februar 2024 heter det om dette:

«Lagmannsretten har under behandlingen av omgjøringsbegjæringen sett videoopptakene innsendt av de ankende parter.»

- (17) Ankeutvalget må etter dette legge til grunn at tiltaltes bevistilbud ikke ble vurdert ved lagmannsrettens behandling av om anken skulle tillates fremmet etter straffeprosessloven § 321 første ledd. Dette er en saksbehandlingsfeil som isolert sett tilsier opphevelse. Spørsmålet er om saksbehandlingsfeilen kan anses reparert ved at lagmannsretten vurderte de nye bevisene ved behandlingen av omgjøringsspørsmålet.
- (18) I en sak som dette – hvor ord sto mot ord i tingretten, og hvor tiltalte for lagmannsretten innga videoopptak som ut fra beskrivelsen i e-posten 4. november 2023 åpenbart vil kunne ha betydning for skyldspørsmålet for begge de tiltalte – kan det reises spørsmål om det følger allerede av straffeprosessloven § 321 fjerde ledd annet punktum at beslutningen skulle vært begrunnet. Under enhver omstendighet måtte beslutningen ha vært begrunnet for å reparere den saksbehandlingsfeilen som var begått ved behandlingen av spørsmålet om anken skulle tillates fremmet, jf. Rt-2007-1869, Rt-2012-1161 og Rt-2014-534. En påtegning om at lagmannsretten har «sett videoopptakene», gir ingen garanti for at det er foretatt en reell vurdering av de nye bevisene og deres eventuelle betydning for skyldspørsmålet.
- (19) Lagmannsrettens beslutning må etter dette oppheves for begge de tiltalte. Dersom bevisanken fremmes til behandling, vil lagmannsrettens dom om endring av tingrettens dom, domsslutningen punkt 2, uten videre falle bort.
- (20) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning 9. november 2023 oppheves.

Erik Thyness
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Are Stenvik
(sign.)